



Samhällsbyggnadsnämnden

§ 6

Svar på motion från Miljöpartiet de gröna - Inför 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden, 2022-3109

Dnr SBN 2022/0088

Handlingar

Samhällsbyggnadskontorets tjänsteskrivelse den 3 januari 2023

Bakgrund

Miljöpartiet de gröna har lämnat in en motion med förslag om att kommunen ska införa den så kallade 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden. Specifikt föreslås:

1. Att kommunen inför etablerade metoder för mätning av grönstruktur med 3-30-300-regeln.
2. Att kommunen antar 3-30-300-regeln som mål för kommunens bebyggda områden.
3. Att kommunen tillämpar 3-30-300-regeln i planarbetet.

Bakgrunden är en tidigare motion om att sätta mål för trädkröntäckning, vilken besvarades med att en mätning av aktuell kröntäckning ska utföras i hela Kalmar stad och att resultatet blir en utgångspunkt för en eventuell utredning av hur mål för kröntäckning kan formuleras. Någon mätning eller utredning har ännu inte redovisats. Sedan dess har 3-30-300-regeln lanserats och börjat användas i flera städer. Den går ut på att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats, att varje stads kvarter ska ha minst 30 % kröntäckning och att alla invånare ska ha max 300 m till ett grönområde.

Yttrande

Träd i bebyggd miljö bidrar med många ekosystemtjänster. Bland annat kan de underlätta dagvattenhantering vid skyfall, ge skugga vid värmeböljor och ta upp luftföroreningar. De utgör också livsmiljö för många andra organismer och bidrar med estetiska värden som även har visats ge positiva hälsoeffekter. Det är därför mycket angeläget att behålla och nyplantera träd i den bebyggda miljön.

Efter att den tidigare motionen om trädkröntäckning hade besvarats ansökte kommunen om LONA-bidrag för att utföra en mätning av trädkröntäckning, dels i hela Kalmar tätort, dels i olika delområden inom tätorten med verktyget i-Tree. Det är en statistisk metod som bygger på utslumpade punkter på ett

Samhällsbyggnadsnämnden

UTDRAG

Sammanträdesdatum
2023-01-26

flygfoto. Beslut om beviljat bidrag kom först i november 2021. Därefter påbörjades planeringen av arbetet och under våren 2022 kunde det mesta av det praktiska arbetet utföras. De områden som mättes var hela Kalmar tätort enligt SCB:s definition och de 32 delområden som används i annan statistik. Ytor inom dessa delområden som ligger utanför tätortsgränsen exkluderades, eftersom det annars skulle ingå större skogs- och vattenområden som kraftigt påverkar resultatet.

Projektet är ännu inte slutredovisat och en del kompletterande arbete återstår, men mätningen visar att Kalmar tätort som helhet har en trädkrontäckning på ungefär 21,7 %. Av 32 delområden är det 10 som har mer än 30 % krontäckning, medan 14 har mindre än 20 %. Av dessa har fem områden under 10 % trädkrontäckning.

I sin ursprungliga form säger 3-30-300-regeln att varje stads kvarter ska ha minst 30 % trädkrontäckning. Detta är omöjligt att uppnå utan mycket drastiska åtgärder och upphovsmannen bakom 3-30-300-regeln säger själv att en mer flexibel tolkning är nödvändig. Även inom många delområden i staden är det mycket svårt att uppnå 30 % trädkrontäckning. Däremot kan det möjligen på lång sikt vara möjligt att uppnå 30 % trädkrontäckning för hela Kalmar tätort. Det är också viktigt att tänka på att även grönytor utan träd är värdefulla för staden. Det kan vara klippta gräsytor för aktiviteter, ängsytor med blommande växter och även prydnadsplanteringar i parker och trädgårdar. Naturområden utanför tätortsgränsen är förstås också betydelsefulla, men bidrar inte med riktigt samma sorts värden som träd inom bebyggda områden.

SCB tar fram statistik om tillgång till grönområden i tätorter. Vid den senaste mätningen hade 99 % av befolkningen minst ett grönområde inom 300 m från bostaden. Det bör dock påpekas att SCB har en generös definition av grönområde och inte tar någon hänsyn till kvalitet eller eventuella barriärer som gör att avståndet fågelvägen är missvisande. I kommunens antagna friluftsprogram finns redan ett mål om att det ska finnas grönområden av hög kvalitet inom 300 m från bostäder.

När det gäller mätmetoder och uppföljning finns det en poäng med att använda SCB:s statistik för grönområden, eftersom den möjliggör jämförelser med andra tätorter. Det finns dock behov av kompletterande analyser. Inom det pågående arbetet med en ekosystemtjänstanalys används en alternativ metod för mätning av trädkrontäckning som bygger på laserskanning. Eventuellt kan en sådan metod vidareutvecklas för att lättare följa förändringar i framtiden. Någon etablerad metod för att mäta möjligheten att se minst tre träd från bostad, skola och arbetsplats finns inte.

Slutsatsen av det som redovisats ovan är att 3-30-300-regeln är ett bra långsiktigt mål att sträva mot, men att den inte kan tillämpas strikt i varje område eller projekt. I kommunens verksamhetsplan med budget för 2023 som antogs av kommunfullmäktige i december finns ett uppdrag till kommundirektören som lyder: *Ta fram en handlingsplan för att nå 3-30-300, där så är möjligt. Under mandatperioden ska en ny grönplan tas fram och där ska det ingå analys av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.* Arbetet har påbörjats genom att en

Samhällsbyggnadsnämnden**UTDRAG**

Sammanträdesdatum
2023-01-26

ansökan om LONA-bidrag (lokalt naturvårdsbidrag) för 3-30-300-arbetet har skickats in till länsstyrelsen. Bidrag för arbetet med grönplanen har redan beviljats och arbetet är i ett inledande skede.

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Kommunfullmäktige beslutar att samhällsbyggnadsnämndens yttrande ska utgöra svar på motionen om att införa 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden.

Sekreterare

Monica Helgesson

Justeras

Peter Akinder
ordförande

Kajsa Hedin

Handläggare
Tomas Burén

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum
2023-01-03

Ärendebeteckning
SBN 2022/0088

Samhällsbyggnadsnämnden

Svar på motion från Miljöpartiet de gröna - Inför 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden, 2022-3109

Förslag till beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar:

Kommunfullmäktige beslutar att samhällsbyggnadsnämndens yttrande ska utgöra svar på motionen om att införa 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden.

Bakgrund

Miljöpartiet de gröna har lämnat in en motion med förslag om att kommunen ska införa den så kallade 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden. Specifikt föreslås:

1. Att kommunen inför etablerade metoder för mätning av grönstruktur med 3-30-300-regeln.
2. Att kommunen antar 3-30-300-regeln som mål för kommunens bebyggda områden.
3. Att kommunen tillämpar 3-30-300-regeln i planarbetet.

Bakgrunden är en tidigare motion om att sätta mål för trädkrontäckning, vilken besvarades med att en mätning av aktuell kröntäckning ska utföras i hela Kalmar stad och att resultatet blir en utgångspunkt för en eventuell utredning av hur mål för kröntäckning kan formuleras. Någon mätning eller utredning har ännu inte redovisats. Sedan dess har 3-30-300-regeln lanserats och börjat användas i flera städer. Den går ut på att alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats, att varje stads kvarter ska ha minst 30 % kröntäckning och att alla invånare ska ha max 300 m till ett grönområde.



Yttrande

Träd i bebyggd miljö bidrar med många ekosystemtjänster. Bland annat kan de underlätta dagvattenhantering vid skyfall, ge skugga vid värmeböljor och ta upp luftföroreningar. De utgör också livsmiljö för många andra organismer och bidrar med estetiska värden som även har visats ge positiva hälsoeffekter. Det är därför mycket angeläget att behålla och nyplantera träd i den bebyggda miljön.

Efter att den tidigare motionen om trädkrontäckning hade besvarats ansökte kommunen om LONA-bidrag för att utföra en mätning av trädkrontäckning, dels i hela Kalmar tätort, dels i olika delområden inom tätorten med verktyget i-Tree. Det är en statistisk metod som bygger på utslumpade punkter på ett flygfoto. Beslut om beviljat bidrag kom först i november 2021. Därefter påbörjades planeringen av arbetet och under våren 2022 kunde det mesta av det praktiska arbetet utföras. De områden som mättes var hela Kalmar tätort enligt SCB:s definition och de 32 delområden som används i annan statistik. Ytor inom dessa delområden som ligger utanför tätortsgränsen exkluderades, eftersom det annars skulle ingå större skogs- och vattenområden som kraftigt påverkar resultatet.

Projektet är ännu inte slutredovisat och en del kompletterande arbete återstår, men mätningen visar att Kalmar tätort som helhet har en trädkrontäckning på ungefär 21,7 %. Av 32 delområden är det 10 som har mer än 30 % krontäckning, medan 14 har mindre än 20 %. Av dessa har fem områden under 10 % trädkrontäckning.

I sin ursprungliga form säger 3-30-300-regeln att varje stads kvarter ska ha minst 30 % trädkrontäckning. Detta är omöjligt att uppnå utan mycket drastiska åtgärder och upphovsmannen bakom 3-30-300-regeln säger själv att en mer flexibel tolkning är nödvändig. Även inom många delområden i staden är det mycket svårt att uppnå 30 % trädkrontäckning. Däremot kan det möjligen på lång sikt vara möjligt att uppnå 30 % trädkrontäckning för hela Kalmar tätort. Det är också viktigt att tänka på att även grönytor utan träd är värdefulla för staden. Det kan vara klippta gräsytor för aktiviteter, ängsytor med blommande växter och även prydnadsplanteringar i parker och trädgårdar. Naturområden utanför tätortsgränsen är förstås också betydelsefulla, men bidrar inte med riktigt samma sorts värden som träd inom bebyggda områden.

SCB tar fram statistik om tillgång till grönområden i tätorter. Vid den senaste mätningen hade 99 % av befolkningen minst ett grönområde inom 300 m från bostaden. Det bör dock påpekas att SCB har en generös definition av grönområde och inte tar någon hänsyn till kvalitet eller eventuella barriärer som gör att avståndet fågelvägen är missvisande. I kommunens antagna friluftsprogram finns redan ett mål om att det ska finnas grönområden av hög kvalitet inom 300 m från bostäder.

När det gäller mätmetoder och uppföljning finns det en poäng med att använda SCB:s statistik för grönområden, eftersom den möjliggör jämförelser med andra tätorter. Det finns dock behov av kompletterande analyser. Inom

det pågående arbetet med en ekosystemtjänstanalys används en alternativ metod för mätning av trädkrontäckning som bygger på laserskanning. Eventuellt kan en sådan metod vidareutvecklas för att lättare följa förändringar i framtiden. Någon etablerad metod för att mäta möjligheten att se minst tre träd från bostad, skola och arbetsplats finns inte.

Slutsatsen av det som redovisats ovan är att 3-30-300-regeln är ett bra långsiktigt mål att sträva mot, men att den inte kan tillämpas strikt i varje område eller projekt. I kommunens verksamhetsplan med budget för 2023 som antogs av kommunfullmäktige i december finns ett uppdrag till kommundirektören som lyder: *Ta fram en handlingsplan för att nå 3-30-300, där så är möjligt. Under mandatperioden ska en ny grönplan tas fram och där ska det ingå analys av biologisk mångfald och ekosystemtjänster.* Arbetet har påbörjats genom att en ansökan om LONA-bidrag (lokalt naturvårdsbidrag) för 3-30-300-arbetet har skickats in till länsstyrelsen. Bidrag för arbetet med grönplanen har redan beviljats och arbetet är i ett inledande skede.

Tomas Burén
Kommunekolog

Motion från Miljöpartiet de gröna:

Inför 3-30-300-regeln för att bevara och utveckla kommunens grönområden

Vi behöver träd och grönska av många skäl. Träd fungerar som kolbindare och minskar därför klimatpåverkan men de motverkar också klimatförändringarna genom att skydda mot torka och översvämningar och genom att förbättra mikroklimatet genom skugga och vindskydd. De gynnar den biologiska mångfalden och de renar luften från föroreningar. Det är också välbelagt att träd faktiskt får människor att må bättre. På kort sikt är dessa goda effekter av träd inte ekonomiskt mätbara och det finns därför alltid en risk att andra intressen prioriteras vid många beslut.

2019 skrev miljöpartiet i Kalmar kommun en motion om att säkra Kalmars grönområden genom att mäta och sätta mål för "krontäckning". Krontäckning är ett sätt att beräkna andel yta som är täckt av trädkronor genom fotografering från luften. Flera städer i världen använder detta enkla mått för att bevaka utvecklingen av gröna ytor i tätbebyggda områden.

På februarisammanträdet i kommunfullmäktige 2020 besvarades motionen med följande förklaring: *"En mätning av aktuell krontäckning ska utföras i hela Kalmar stad, enligt avgränsningen i gällande översiktsplan. Metoder och avgränsning av olika delområden utreds närmare av samhällsbyggnadskontoret i samarbete med kommunledningskontoret. Resultatet blir en utgångspunkt för en eventuell utredning av hur mål för krontäckning kan formuleras."* Någon sådan mätning eller målformulering har hittills inte redovisats för kommunfullmäktige trots att det nu gått två år sedan motionen besvarades. Eftersom kommunen sedan flera år tillbaka har planerat för och genomfört många stora byggprojekt är det en allvarlig brist och flera grönområden har redan gått förlorade. I 2021 års samrådsförslag till översiktsplan föreslog också majoriteten att ytterligare värdefulla grönområden skulle tas i anspråk för byggnation.

Sedan 2019 har det tillkommit nya metoder för att mäta tillgången till grönska i bebyggda områden. En väl utvecklad metod som redan används av flera städer kallas för 3-30-300-regeln:

- **3 träd.** Alla ska kunna se minst tre träd från sin bostad, skola och arbetsplats.
- **30 procent.** Varje stads kvarter ska ha minst 30 procents krontäckningsgrad. Måttet krontäckningsgrad talar om hur stor del av en yta som skuggas av trädkronor.
- **300 meter.** Alla invånare ska ha max 300 meter till ett grönområde.

Därför föreslår jag följande:

1. Att kommunen inför etablerade metoder för mätning av grönostruktur med 3-30-300-regeln
2. Att kommunen antar 3-30-300-regeln som mål för kommunens bebyggda områden
3. Att kommunen tillämpar 3-30-300-regeln i planarbetet

För miljöpartiet de gröna i Kalmar kommun

Annika Carlsson Wistedt, 2022-04-26